

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΜΑΝΕ

Ο Σμυρναϊκός Μανές ή αλλιώς Μανέρως.

Κατά τους Αρχαίους συγγραφείς ο Μανέρως ήταν θλιβερός ήχος και τον ονομάζανε Μανέρω ή Λίναιος Θρήνος διότι κατά τα λεγόμενα με τον ήχο αυτό η ερωμένη του Λίνου τον θρήνησε όταν πέθανε.

Ο Ηρόδοτος ο Πατήρ της Ιστορίας αναφέρει ότι τον Μανέρω τον συνάντησε να τον ψέλνουν και στην Αίγυπτο όταν είχε πάει.

Ο Πλούταρχος αναφέρει ότι στην Αίγυπτο ο Μανέρως εψάλη για πρώτη φορά στον θάνατο του μονάκριβου υιού του πρώτου Βασιλέως της Αιγύπτου ο οποίος υιός ονομαζόταν **Όσιρις**.

Οπότε ο Μανές στα Ελληνικά ονομάζετο Λίνος στα Αιγυπτιακά ονομάζετο Μανέρως.

Ο Μανές είναι καθαρός και γνήσιος ήχος των προγόνων μας που ζούσαν στην Ιωνία και παράγεται από του Μανία έρως, Μανί έρως, Μανέρως ή Καρά Σεβδάς ο οποίος διασώθηκε και διαφυλάχθηκε στην Σμύρνη.

Αμανέδες λέγονται τα μακρόσυρτα , βαριά και παθητικά τραγούδια τα οποία είναι κατά κανόνα μονωδικά , όπως και τα καθιστικά , τραγουδιούνται με ελεύθερο ρυθμό και «ανατολίτικο τρόπο ».(Με Ασιατικόν ύφος όπως χαρακτηριστικά παρατηρεί ο Κωνσταντίνος Ψάχος .

Εμφανίστηκαν την περίοδο της Τουρκοκρατίας , χωρίς να γνωρίζουμε ακριβώς πότε , και πήραν το όνομά τους από τη λέξη – επωδό **Αμάν** (= έλεος , οίκτος , στην τούρκικη γλώσσα) η οποία επαναλαμβάνεται συχνά στον αμανέ , συνοδευόμενη πολλές φορές και από άλλες λέξεις όπως : **μεντέτ** = βοήθεια , **γιαρέτ ή γιάρ** = αγαπημένε , οι οποίες είναι άγνωστης προέλευσης .

Η λέξη **αμάν** , σύμφωνα με την άποψη ορισμένων προέρχεται από τις Ελληνικές λέξεις : **Αχ μάνα = Α μάνα = Αμάν** . Ορισμένοι επίσης θεωρούν ότι η λέξη προέρχεται από το αρχαίο ρήμα **μανέρω** που σημαίνει εκφέρω ήχο θλιβερό , ολοφυρμό ή αλλιώς ερωτική θρηνωδία .

Η ελληνική καταγωγή της λέξης ενισχύεται και από το γεγονός ότι , ο Κεμάλ Ατατούρκ το 1937, είχε απαγορεύσει τον αμανέ ως (ξενόφερτων) και ως (κατάλοιπων της Γκιαουροκρατίας είς την Μ. Ασίαν) .

Όσον αφορά την εκτέλεσή τους , οι αμανέδες έχουν δική τους τεχνική . Οι λέξεις σύρονται σε μεγάλη διάρκεια , ένταση , ποικιλία , με ήχους που δημιουργούν ανατολίτικη αισθηματικότητα . Η μελωδία τους διαιρείται συνήθως σε τρείς φάσεις ελεύθερου ρυθμού ανάλογα με τους στίχους του κειμένου . Αρχίζει με μία προεισαγωγή με σκοπό το συντονισμό των διαθέσεων και την προετοιμασία του ψυχικού κλίματος των ακροατών και συνεχίζει με τον κύριο κορμό της μελωδίας για να τελειώσει με τον επίλογο των στίχων . Διαρκώς δε επαναλαμβάνεται η λέξη Αμάν σε διάφορους τόνους και μορφές οι οποίες προσδίδουν

ποικιλία και μελισματικότητα στη μελωδία .Πολλές φορές το κύριο τραγούδι επισφραγίζεται με το λεγόμενο τσάκισμα που είναι μια επωδός μελωδική και σύντομη και τραγουδιέται ομαδικά από όλους .

Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι ο Μανέρως του Λίνου των Αρχαίων Ελλήνων μεταφέρθηκε με το εμπόριο διότι οι Αρχαίοι Έλληνες πηγαίνανε συχνά στην Αίγυπτο χάριν εμπορίας και έτσι μετέφεραν και τον ήχο αυτόν στην Αίγυπτο.

Μετά τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου και των διαδόχων του , των Πτολεμαίων και των Σελευκιδών , η Ελληνική μουσική , αποτελούσε μέρος αναπόσπαστο του όλου Ελληνικού Πολιτισμού , και διαδόθηκε ευρύτερα στην Ανατολή .

Όσον αφορά την υποτιθέμενη σχέση της Ελληνικής μουσικής με την Τουρκική αξίζει να σημειωθεί ότι η Τουρκία δεν υπήρχε τότε στο προσκήνιο και κατά δεύτερο λόγο οι Τούρκοι δανείστηκαν τη μουσική των Ελλήνων και την Αραβοπερσική. Οι Άραβες συγγραφείς του Ι΄ και ΙΑ΄ μ.Χ. αιώνα ομολογούν ότι από τους Βυζαντινούς έλαβαν την τέχνη της μουσικής . Αυτό όμως που διαφοροποιεί τα Ισλαμικά συστήματα από την Εκκλησιαστική μουσική των Ελληνορθοδόξων είναι η συστηματική παρουσία του αυτοσχεδιασμού στα πρώτα , ως λειτουργικού στοιχείου της μουσικής πραγμάτωσης . Η Βυζαντινή Εκκλησιαστική μουσική δεν είναι και ουδέποτε υπήρξε τόπος αυτοσχεδιασμού και αυτενέργειας .

Η Αραβική μουσική θεωρία αναπτύσσεται κυρίως μετά τον ΙΑ΄ αιώνα .Έτσι δεν μπορεί κανείς αβίαστα με βάση βέβαια

τις παραπάνω μουσικολογικές παρατηρήσεις να αναγάγει τη λειτουργική μουσική της Ανατολικής Εκκλησίας στα Ανατολικά μουσικά συστήματα. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπήρξαν αλληλεπιδράσεις στους μουσικούς χώρους. Ορισμένοι Έλληνες ψάλτες λ.χ. Κυρίως στους νεότερους χρόνους αλλά και παλαιότερα επειδή δεν γνώριζαν το χαρακτήρα της ψαλτικής απομιμήθηκαν Ανατολικούς τρόπους.

Οι Μεσανατολικοί λαοί (Περσία – Αίγυπτος – Συρία – Ιορδανία – Ινδία - Πακιστάν και άλλες καθώς και το Βυζάντιο) γνώρισαν την μουσική πραγματικότητα , άπ' ευθείας από τους αρχαιοέλληνες , τόσον κατά την ακμή της Ελληνιστικής περιόδου , όσον και κατά την παρακμήν της (Βυζάντιο) .

Οι Τούρκοι την μουσική πραγματικότητα την γνώρισαν μέσω άλλων λαών , ως κατακτητές και μάλιστα με τεράστια χρονική διαφορά , διαφορά που μπορεί να φτάσει στα 1000-1100 χρόνια .

Δηλαδή αυτή την μουσική επαφή , την πραγματοποίησαν μετά από 1100 χρόνια , μετά από τους άλλους λαούς .

Αν η μουσική των Τούρκων βρίσκεται σε παγκόσμια κλίμακα πολύ ψηλά , αυτό οφείλεται κυρίως , στην κρατική μέριμνα . Στο ότι το κράτος τους , στην υπόθεση της μουσικής , ενήργησε και ενεργεί με μεγάλη προσοχή . Γιατί έχουν πιστέψει , ότι αυτή η μουσική (που δεν είναι δημιούργημα του λαού τους) αποτελεί σοβαρότατο εθνικό κεφάλαιο και έχουν το θάρρος !! να λένε ότι η Βυζαντινή μουσική , είναι αντίγραφο της μουσικής των !!

Οι Τούρκοι που έφτασαν στη Μικρά Ασία τον 11^ο αιώνα δέχθηκαν σημαντική επίδραση από την Ελληνική μουσική . Σήμερα διακρίνονται άμεσοι συσχετισμοί ανάμεσα στην Ελληνική και την Τουρκική μουσική , την Ελληνική και την Αραβική , την Ελληνική και την Περσική . **Διαπιστώνουμε ότι ο ζεϊμπέκικος χορός τούρκικος , περσαραβικός (όπως διατείνονται τελευταία ορισμένοι λαογράφοι) είναι ο αρχαιότατος Θρακοφυγικός . Το τσιφτετέλι προέρχεται από τον ελληνικότατο κόρδακα .** Τα μακάμ των Αράβων και Τούρκων προέρχονται από τις κλίμακες των Βυζαντινών και του Πυθαγόρα . Ο δεκαπεντασύλλαβος που κυριαρχεί στα περσικά ρουμπαγιάτ κατάγεται από το Ελληνικότατο Ιαμβικό μέτρο . Εδώ οφείλουμε να εντοπίσουμε μια σημαντική διαφοροποίηση : Ενώ το Ιαμβικό μέτρο κυριαρχεί σε όλα τα εθνικά ρεύματα , οι Έλληνες επιμένουν να τραγουδούν δεκαπεντασύλλαβο , ενώ οι Τούρκοι δεκαεξασύλλαβο !

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ
20-11-2011